

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
5966-19

meddelat i Stockholm den 27 februari 2020

SÖKANDE
NN, se bilaga

Ombud: Advokat Anwar Osman
Advokatbyrån Dubio AB
Kungsgatan 44
111 35 Stockholm

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Justitiedepartementet) beslut den 17 oktober 2019 i ärende nr Ju2019/02924/L4 (delvis) avseende överklagande av Migrationsverkets utvisningsbeslut m.m.

SAKEN
Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avvisar ansökningen om rättsprövning.

Högsta förvaltningsdomstolen förordnar att bestämmelsen i 21 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara tillämplig på uppgifter som tagits in i bilaga till detta beslut.

Dok.Id 213479

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BESLUT

Mål nr
5966-19

BAKGRUND

1. NN, som är medborgare i ett land utanför EU, reste in i Sverige 1992 och ansökte om asyl samma år. NN beviljades permanent uppehållstillstånd 2003.
2. I juli 2019 beslutade Migrationsverket – efter ansökan av Säkerhetspolisen – bl.a. att NN skulle utvisas med stöd av 1 § 1 lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll samt att verkställighet av utvisningsbeslutet tills vidare inte fick ske.
3. Sedan NN överklagat Migrationsverkets beslut till regeringen överlämnades ärendet till Migrationsöverdomstolen för yttrande. Efter att ha hållit muntlig förhandling överlämnade Migrationsöverdomstolen ärendet till regeringen med ett eget yttrande. I yttrandet anfördes att Migrationsöverdomstolen anser att regeringen bör fastställa Migrationsverkets beslut.
4. Genom det klandrade avgörandet beslutade regeringen att avslå NN:s överklagande. Enligt regeringen saknades anledning att göra en annan bedömning än den som Migrationsverket och Migrationsöverdomstolen hade gjort.

YRKANDEN M.M.

5. NN ansöker om rättsprövning och yrkar i första hand att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva regeringens beslut och i andra hand att domstolen ska återförvisa ärendet till regeringen för förnyad prövning. NN anför följande.
6. Hans minderårige son är unionsmedborgare. Hans hustru, sonens mamma, är på grund av sjukdom inte förmögen att arbeta och kan inte försörja sonen. Sonens välbefinnande är beroende av att han försörjer och tar hand om sonen.
7. Regeringens beslut att utvisa honom kommer att medföra att sonen tvingas lämna unionen och därmed fräntas de kärnrättigheter som följer av unionsmedborgarskapet enligt artikel 20 i EUF-fördraget. Enligt EU-domstolens praxis erhåller en

BESLUT

Mål nr
5966-19

tredjelandsmedborgare som är försörjare av ett minderårigt barn, som är unionsmedborgare, härledd uppehållsrätt i en sådan situation. Det föreligger därmed rätt till domstolsprövning enligt artikel 19 i EU-fördraget och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, EU:s rättighetsstadga.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Nationell rätt

8. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR.
9. Enligt 2 a § rättsprövningslagen får en EES-medborgare eller en sådan familjemedlem till en EES-medborgare som avses i 3 a kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) som har utvisats av regeringen enligt lagen om särskild utlänningskontroll ansöka om rättsprövning av beslutet.
10. Av 3 a kap. 2 § 3 utlänningslagen framgår att med familjemedlem till EES-medborgare avses en utlänning som följer med eller i Sverige ansluter sig till en EES-medborgare och som är släkting i rakt uppstigande led till EES-medborgaren eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av någon av dem för sin försörjning.

Unionsrätt

11. Av artikel 20 i EUF-fördraget framgår att varje person som är medborgare i en medlemsstat ska vara unionsmedborgare och att unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

BESLUT

Mål nr
5966-19

12. Enligt artikel 19.1 i EU-fördraget ska medlemsstaterna fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten.
13. Av artikel 47 i EU:s rättighetsstadga framgår att var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i artikeln.
14. Av artikel 51.1 i EU:s rättighetsstadga framgår att bestämmelserna i stadgan riktar sig till unionens institutioner, organ och byråer samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. Regeringens beslut att utvisa NN med stöd av lagen om särskild utlänningskontroll kan inte överklagas. Beslutet innefattar inte heller en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i EKMR (se Europadomstolens dom den 5 oktober 2000 i målet Maaouia mot Frankrike, punkt 40). Beslutet kan därmed inte bli föremål för rättsprövning enligt 1 § rättsprövningslagen.
16. Det har inte gjorts gällande eller på annat sätt kommit fram att NN är beroende av sonen för sin försörjning. Redan av denna anledning kan regeringens beslut inte heller bli föremål för rättsprövning enligt 2 a § rättsprövningslagen.
17. Det klandrade beslutet kan alltså inte med stöd av nationella bestämmelser bli föremål för domstolsprövning. Frågan är dock om beslutet ändå bör kunna bli föremål för domstolsprövning med stöd av unionsrätten.
18. Inom unionsrätten regleras rätten till domstolsprövning bl.a. i artikel 19 i EU-fördraget och artikel 47 i EU:s rättighetsstadga. En förutsättning för att dessa artiklar ska vara tillämpliga är att medlemsstaten i den aktuella situationen tillämpar unionsrätten. Varje begränsning av en unionsmedborgares rätt att fritt

BESLUT

Mål nr
5966-19

röra sig och uppehålla sig i unionen omfattas av unionsrättens tillämpningsområde (se bl.a. CS, C-304/14, EU:C:2016:674, punkt 31 och Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, punkt 77).

19. EU-domstolen har slagit fast att det finns vissa mycket speciella situationer i vilka en tredjelandsmedborgare ska tillerkännas en härledd uppehållsrätt med stöd av artikel 20 i EUF-fördraget. Enligt EU-domstolen kan nämnda artikel utgöra hinder mot att en tredjelandsmedborgare nekas uppehållsrätt, om det föreligger ett beroendeförhållande mellan tredjelandsmedborgaren och en minderårig unionsmedborgare, som medför att unionsmedborgaren i praktiken skulle tvingas lämna unionen och därmed berövas möjligheten att faktiskt åtnjuta kärnan i de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet (se bl.a. K.A. m.fl., C-82/16, EU:C:2018:308, punkterna 47–52 och Chavez-Vilchez m.fl., C-133/15, EU:C:2017:354, punkterna 61–64).
20. Bedömningen av om det föreligger ett sådant beroendeförhållande ska göras med hänsyn till barnets bästa och med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet, särskilt barnets ålder, dess fysiska och känslomässiga utveckling, styrkan i dess känslomässiga band till var och en av föräldrarna samt den risk som en separation från tredjelandsmedborgaren skulle medföra för barnets välbefinnande (K.A. m.fl., punkt 76).
21. Det är tredjelandsmedborgaren som har bevisbördan för att det föreligger en härledd uppehållsrätt enligt artikel 20 i EUF-fördraget, och som ska visa att barnet är beroende av tredjelandsmedborgaren på ett sådant sätt att barnet skulle bli tvunget att lämna unionens territorium om denne inte tillerkändes uppehållsrätt. Det ankommer emellertid på de behöriga myndigheterna i medlemsstaten att göra erforderliga efterforskningar på grundval av de uppgifter som lämnats av tredjelandsmedborgaren, för att med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet kunna bedöma huruvida en sådan uppehållsrätt föreligger (Chavez-Vilchez m.fl., punkterna 75–78).

BESLUT

Mål nr
5966-19

22. NN har anfört att han är ansvarig försörjare för sin fjortonårige son, som är beroende av honom. Han har vidare anfört att hans hustru till följd av sin omfattande sjukdomsbild inte är förmögen att arbeta och försörja sonen samt att hennes nedsatta hälsa påverkar hennes förmåga att på egen hand sörja för sonens omvårdnad.
23. Högsta förvaltningsdomstolen finner att det på grundval av de uppgifter som NN har lämnat inte går att dra slutsatsen att sonen är beroende av honom på ett sådant sätt att sonen skulle tvingas lämna unionen till följd av regeringens beslut. Det har således inte kommit fram att beslutet innebär en begränsning av de rättigheter för sonen som följer av unionsmedborgarskapet.
24. Av det sagda följer att NN:s situation inte omfattas av unionsrättens tillämpningsområde och att han således inte har rätt till domstolsprövning av regeringens beslut med stöd av unionsrätten.
25. NN:s ansökan om rättsprövning ska därmed avvisas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Kristina Ståhl, Anita Saldén Enérus, Thomas Bull (skiljaktig) och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Esin Tubluk.

BESLUT

Mål nr
5966-19

SKILJAKTIG

Justitierådet Bull är av skiljaktig mening och anser att avgörandet borde ha fått följande utformning från och med punkt 23.

23. EU-domstolen har i sina ovan nämnda avgöranden om härledd uppehållsrätt angett att det som ska bedömas är risken för att ett barn som är unionsmedborgare tvingas lämna unionen och därmed förlora möjligheten att faktiskt åtnjuta kärnan i de rättigheter som barnet har enligt artikel 20 i EUF-fördraget (se K.A. m.fl., punkt 71 och Chavez-Vilchez m.fl., punkt 70). I detta sammanhang ska respekten för familjelivet och skyldigheten att sätta barnets bästa i främsta rummet beaktas.
24. De av NN lämnade uppgifterna innebär att om han utvisas så har sonen inte sin försörjare i landet. Stannar sonen i Sverige kan modern på grund av sjukdom inte på egen hand sörja för sonens omvårdnad. Av handlingarna framgår att sonen är 14 år. Även om ett barn i den åldern inte är lika känslomässigt beroende av sina föräldrar som ett litet barn finns inte skäl att anta att inget sådant beroendeförhållande föreligger. Några andra uppgifter som har bäring på frågan om beroendeförhållandet mellan NN och sonen har inte framkommit.
25. Sonen måste mot denna bakgrund anses vara beroende av NN för försörjning och omvårdnad samt för känslomässigt stöd. Skulle NN utvisas är det därmed sannolikt att sonen också tvingas lämna unionen. Ett utvisningsbeslut skulle alltså innebära en begränsning av de rättigheter som följer av sonens unionsmedborgarskap enligt artikel 20 i EUF-fördraget.
26. Av det sagda följer att NN:s situation omfattas av unionsrättens tillämpningsområde och att han således har rätt till en domstolsprövning av regeringens beslut med stöd av unionsrätten. Denna bör lämpligen ske i form av rättsprövning, oavsett de begränsningar som följer av rättsprövningslagens utformning.

Överröstad i denna del finns inte anledning att i detta sammanhang ta ställning till hur en prövning av NN:s ansökan skulle utfalla.